

Hallituksen esitys laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

(HE 149/2025)

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus

17.2.2026

Esa Iivonen, vaikuttamistyön johtaja

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

esa.iivonen@mll.fi www.mll.fi

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN

Yleistä hallituksen esityksestä HE 149/2025) 1/3

- **Lainsäädännön kehittämislle on tarve**, koska nykyiset palvelut eivät ole riittäviä erityisen haavoittuvassa asemassa olevien päihteitä ja/tai väkivaltaa käyttäviä ja/tai rikoksia tekevien lasten (alle 18-vuotiaat) kannalta.
- **Esitys sisältää perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta erittäin merkittäviä muutoksia lastensuojelun sijaishuoltoon.** Erityisesti kuntouttavaan suljettuun laitospalveluun liittyvä sääntely vaatii vielä harkintaa esimerkiksi toistaiseksi voimassa olevan päätöksen osalta ja arviointia palveluun liittyvien rajoitusten osalta.
- Tällä hetkellä kasvatuksellisten keinojen ja rajoitustoimenpiteiden raja on sijaishuollossa epäselvä aiheuttaen lain soveltamisen ongelmia. **Erityisesti perhehoidon osalta ehdotukset eivät kuitenkaan riittävällä tavalla selvennä kasvatuksellisten keinojen käyttöä.**

Yleistä hallituksen esityksestä HE 149/2025) 2/3

- Esitys lisää viranomaisille ja sijaishuollon toimijoille uusia toimivaltuuksia. **Useaan ehdotukseen säännösehdotuksen osalta perusoikeuksien rajoittamisen oikeasuhteisuus ja välttämättömyys jäävät kuitenkin epäselviksi.**
- Ehdotetun sääntelyn jännitteenä on **lapsen suojelun vahva painottaminen suhteessa muihin perus- ja ihmisoikeuksiin.** Perus- ja ihmisoikeuksiin voimakkaasti puuttuvaa sääntelyä kuitenkin voida oikeuttaa vain lasten suojelutarpeella ottamatta huomioon muita lapsen oikeuksia.
- Esityksessä ei esimerkiksi riittävällä tavalla arvioida, miten sijaishuollossa olevan lapsen oikeus saada riittäviä sosiaali- ja terveyspalveluja toteutuu käytännössä.
- MLL pitää erittäin valitettavana, että **esitykseen ei sisälly velvoittavia säännöksiä lastensuojelun ja lasten/nuorisopsykiatrian niin sanottujen hybridiyksiköiden perustamisesta.**

Yleistä hallituksen esityksestä HE 149/2025) 3/3

- Lainsäädännön muutosten toimeenpanon osalta MLL korostaa **riittävää koulutusta, ohjausta ja tukea sosiaalihuollon ammattilaisille ja perhehoitajille.**
- Lastensuojelulain jatkuva muuttaminen vaikeuttaa lain soveltamista.
- Nykyinen lastensuojelulaki (417/2007) tuli voimaan vuoden 2008 alussa ja sitä on muutettu tähän mennessä peräti 36 kertaa.
- Ehdotetut muutokset liittyvät ja vaikuttavat vahvasti perus- ja ihmisoikeuksiin. MLL korostaa **toimeenpanon seuranta ja arviointia sekä esiin nousevien ongelmien korjaamista.**

MLL:n lausunnossa ehdotetut keskeiset muutokset kootusti 1/4

Oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin (4 a §) säilytetään koskemaan kaikkia lastensuojelun asiakaslapsia. Säännöksen rajaaminen vain sijaishuollossa oleviin vaikuttaa olevan enemmän säästökeino. Myös avohuollon asiakaslapsen ovat usein erityisen haavoittuvassa asemassa ja tarvitsevan lastensuojelun ja muun palvelujärjestelmän intensiivistä tukea.

Kuntouttavaa suljettua laitospalvelua koskevaa sääntelyä täsmennetään ja rajataan.

Suljettuun laitospalveluun sijoittamisen edellytykset tulee määritellä laissa tarkkarajaisemmin ja sijoitus määräaikaiseksi, tarvittaessa uusitettavaksi. Sijoittamisen edellytykseksi tulee säätää moniammatillinen asiantuntija-arvio ja päätös tulee tehdä monijäsenisessä asiantuntijaelimessä. Mahdollisuus alle 12-vuotiaiden sijoittaminen suljettuun laitospalveluun poistetaan.

MLL:n lausunnossa ehdotetut keskeiset muutokset kootusti 2/4

Lapsen oikeusturvaa vahvistetaan rajoitustoimenpiteissä ja kasvatuksellisissa keinoissa.

Kasvatuksellisten keinojen käyttöalaa selkeytetään laissa. Sääntelyn tulee varmistaa rajoitustoimenpiteiden ja kasvatuksellisten keinojen selkeämpi erottelu sekä lapsen oikeusturvan toteutuminen.

Perhehoidon toimivaltuuksia ja velvoitteita täsmennetään. Lapsen fyysiseen koskemattomuuteen puuttumisesta ja esineiden tai laitteiden pidempiaikaisesta poisottamisesta säädetään kirjaamisvelvollisuus. Perhehoitajien koulutusta, tukea, ohjausta ja valvontaa tulee vahvistaa.

MLL:n lausunnossa ehdotetut keskeiset muutokset kootusti 3/4

Lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteensovitetuista yksiköistä säädetään velvoittavasti. Lainsäädäntöön tulee sisällyttää velvoite järjestää lastensuojelun ja psykiatrian yhteensovitettuja palveluyksiköitä siten, että jokaisella yhteistyöalueella on vähintään yksi tällainen yksikkö.

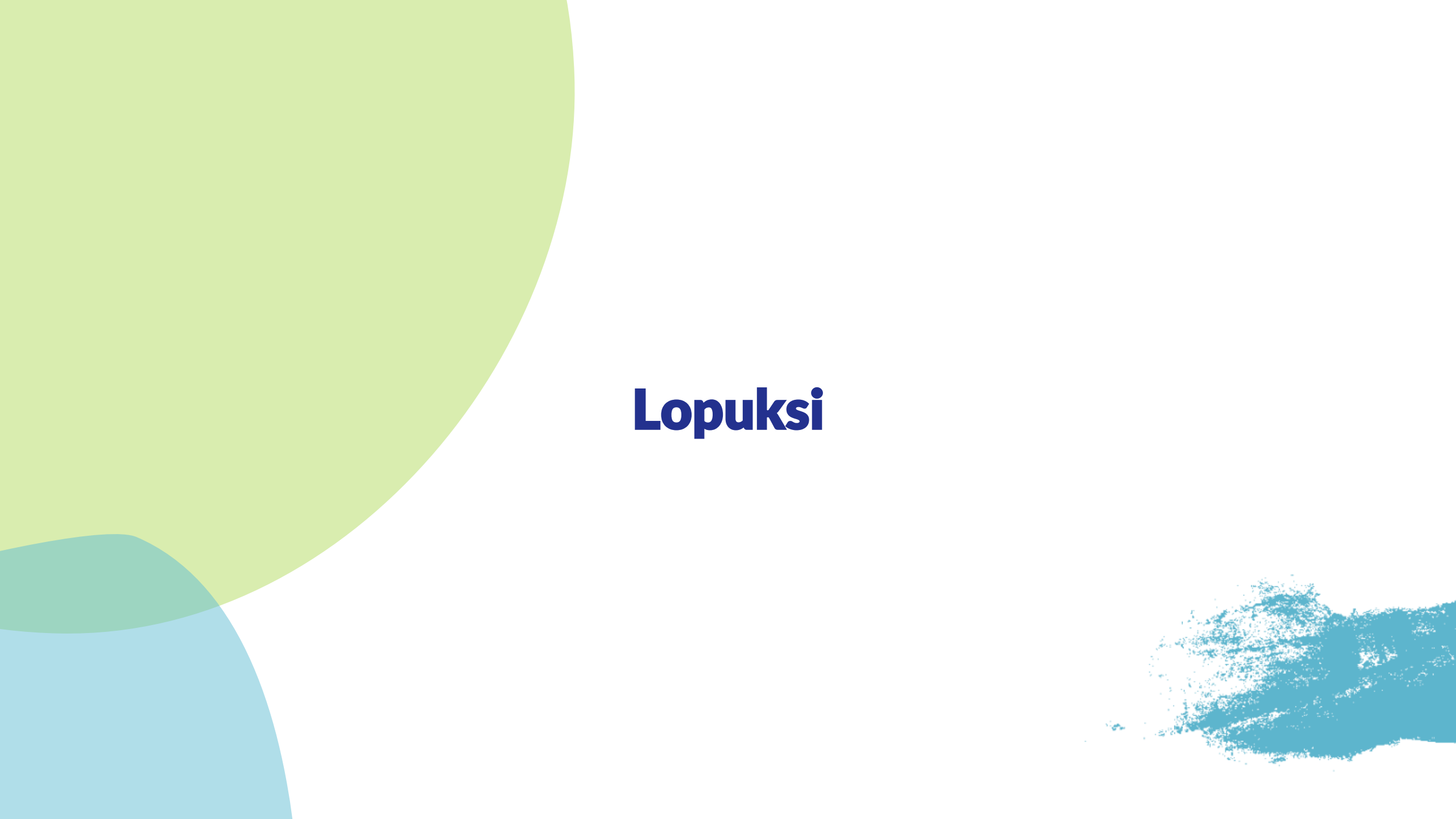
Erityisen huolenpidon jakson toteuttamisen tulee perustua riittävään yksilölliseen asiantuntija-arvioon lapsen tilanteesta. Erityisen huolenpidon jakson yhteydessä ehdotettua psykologin lausunnosta luopumista tulee vielä harkita.

MLL:n lausunnossa ehdotetut keskeiset muutokset kootusti 4/4

Lainsäädännön toimeenpanon edellytykset turvataan. Uusien toimivaltuuksien käyttöönottoon tulee liittää henkilöstön ja perhehoitajien koulutus, ohjaus, tuki ja valvonta.

Lainsäädännön muutosten **vaikutuksia lasten oikeuksien toteutumiseen tulee seurata ja arvioida systemaattisesti.**

Toimeenpano ratkaisee, miten lakeja käytännössä sovelletaan ja sen, miten lain tavoitteet ja lapsen oikeudet käytännössä toteutuvat.

Lopuksi

Sijaishuollon tarvetta voitaisiin vähentää vahvemmallalla lasten ja perheiden tuella

- **Lastensuojelun palvelujärjestelmä** on viritetty vahvasti kodin ulkopuolisiin sijoituksiin, eikä lastensuojelun avohuollossa ole useinkaan käytettävissä riittävän intensiivisiä tukimuotoja. Nykyistä vahvemmallalla vanhemmuuden tuella sekä lasten tuen tarpeisiin vastaamisella voitaisiin välttää kodin ulkopuolisia sijoituksia, mikä olisi inhimillisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää.
- **Viimeaikaiset säästöpäätökset** ovat kohdistuneet vahvasti pienituloisiin tai muutoin heikommassa asemassa oleviin lapsiperheisiin. Sosiaaliturvaetuuksia ja palveluiden heikentämisen seurauksena on, että **sijaishuollon tarve voi kasvaa, ellei palveluja ja tukea, mukaan lukien toimeentulon tukeminen, vahvisteta.**
- Yksittäin tarkasteltuna perheiden arkea kuormittavista tekijöistä korostuvat erityisesti toimeentulon hankaluudet, joten **lapsiperheköyhyyden vähentäminen** on tärkeää.

Sosiaalihuollon säästöt uhkaavat lisätä sijaishuollon tarvetta

- **Sosiaalihuollon palvelu-uudistusta valmistellut työryhmä** on julkaissut ehdotuksensa 11.12.2026. Työryhmän tarkoituksena on ollut löytää **säästöjä sosiaalihuollon palveluista**. Työryhmä muun muassa ehdottaa, että lastensuojelulaista siirretään sosiaalihuoltolakiin lastensuojelun avohuollon tukitoimet, jälkihuolto, lastensuojelulain tarkoitettu huoltajuusjärjestelyihin liittyvä sääntely ja yksityisesti sijoitettujen lasten hoidon valvonta.
- **Työryhmän ehdotusten toteuttaminen heikentäisi lasten ja perheiden tukea ja todennäköisesti lisääisi sijaishuollon tarvetta ja kustannuksia.** Palvelujen ja tuen velvoittavuus ja yhdenvertaisuus niiden saannissa heikentyisivät, mikä lisääisi ongelmien kasautumista ja kasvattaa sijaishuollon tarvetta.

Koko lapsuusiän kattava neuvola ja lastensuojelulain uudistaminen kokonaisuutena

- MLL on esittänyt, että luodaan vaiheittain **koko lapsuusiän (0–17-vuotiaat) kattava neuvolakokonaisuus** vahvistamalla äitiys- ja lastenneuvoloita sekä perhe- ja kasvatusneuvoloita ja kokoamalla nämä palvelut hyvinvointialueilla yhteisen johdon alle samaan organisaatioon. **Palvelussa voitaisiin tarjota sekä universaalia tukea että kohdennettua erityistä tukea lapsille ja lapsiperheille.**
- MLL tukee lapsiasiavaltuutetun eduskuntakertomuksessaan tekemää esitystä **lastensuojelulain uudistamisesta kokonaisuutena**. Lähes 40 kertaa pistemäisesti uudistettu lastensuojelulaki vaatii selkeyttämistä, mikä edellyttää lastensuojelulain uudelleen kirjoittamisen kokonaisuudessaan.